

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 44.

16. Kwietnia 1821.

Wiadomości kraiove.

Ze Lwowa. — Dnia 12. b. m. odprawiło się tu dziekczynne nabożeństwo za tak szczęśliwej pomyślnie ukończenie wojny przeciwko Neapolowi. Celebrował JW. Prymas Królestwa XX. Arcybiskup Hrabia Ankiewicz. Przytomnymi byli JW. Prezydent gubernialny Hrabia Taaffe na czele Urzędników Rządu królewskiego tudzież JO. Xiążę Reuss Jenerał naczelnie dowodzący ze Sztabem jeneralnym, Deputowani Stanów krajowych i wszystkie Władze. Załoga wystąpiła w paradzie pod bronią, podczas Mszy dawała trzykroć ognia, a działa odpowiadały wytożone za miastem.

Z Wiednia d. 4. Kwietnia. — Rapport wojenny z Neapolu; datowany pod d. 24. Marca, udzielony iako nadzwyczajny dodatek do gazety (w naszey do N. 82/41.) przywiózł tutaj C. K. Rotmistrz z pułku imienia Jego C. K. Mości Hrabia Władystaw Wróbla, wiechał on o godzinie 1 z południa do Stolicy z 24. poprzedzającymi go pocztylionami i wysiadł w zamku Cesarzkim dla oddania listów urzędowych Jego Cesarzowickiej Mości Arcy-Xięciu Ludwiko wi, Zastępcy Najtłaskawszego naszego Monarchy.

Jutro d. 5. Kwietnia, przed południem o godzinie 11 udadzą się *incognito* Cesarzowickie Ich Moście Arcy-Xiężęta do Kościoła Metropolitalnego na nabożeństwo, nakazane dla podziękowania Bogu za zajęcie Neapolu przez C. K. woysko i szczęśliwie okńczoną wojnę. Woysko rozstawione przed Kościołem, strzelać będzie iak zwyczajnie pod czas takich uroczystości, a działa rozstawione na wałach odpowiadać będą na wystrzały z ręczney broni.

Jego Cesarzka Mość uchwała Swoią z d. 5. Marca r. b. raczył Joannie Kisling nadać wyłączny przywilej na lat 5 pod prawnymi warunkami na nowy przez nią przełożony wynalazek robienia z jedwabiu plecionego kapeluszy,

lepszych co do piękności, trwałości, cienkości i tanioci od kapeluszy Florentyńskich łączących w sobie lekkość z trwałością, i które bez uszkodzenia plecionki mogą być zupełnie czyszczonymi.

Jego Cesarzka Mość uchwała Swoią najwyższą z d. 5. Marca b. r. raczył Pawłowi Szabo i iego synom Pawłowi, Macieiowi i Janowi Anastazemu Szabom nadać wyłączny przywilej na lat 5 pod prawnymi warunkami na nowy przez niego przełożony wynalazek poprawiający dawniejszy, robienia studzien z pompą i podobnych machin hydraulicznych, które za pomocą podwoynego stępla w równey mierze i w iednym czasie dostarczają raz jeszcze tyle wody, iak studnie z pompą i podobne maszyny hydrauliczne opatrzone wedle zwyczajney dotąd budowy iednym stępem.

Jego Cesarzka Mość uchwała Swoią najwyższą z d. 5. Marca r. b. raczył Juliuszowi Griffith nadać wyłączny przywilej na lat 5 pod prawnymi warunkami na nowy przez niego przełożony wynalazek zasadzający się na tem że przez użyty mechanizm, maszyna parowa, nadaie ruch wszystkim wozom tak ciężko ładowanym iak i lekkim, używanym drogą zwyczajną, do szybkicy podróży.

Gazeta Medyiolańska zawiera tamecznego wysukiego Rządu krajowego następujące

O b w i e s z c z e n i e :

»Wszyscy C. K. Poddani, należący do Prowincy podległych Rządowi Medyiolańskiemu, a przebywający teraz bez upoważnienia, pozwolenia lub paszportu w Państwach Króla Jmci Sardyńskiego powołani są do powrotu.

»Ci którzy nie powrócą do C. K. Państw, lub nie otrzymają należytego upoważnienia, lub pozwolenia zostawania za granicą, podlegają oznaczeniom wyroku z d. 8. Lutego 1812 i in-

nym karom, które zasłużyli podług treści istniejącego prawa.*

W Medyolanie d. 25. Marca 1821.*

Prezydent C. K. wysokiego Rządu
Lombardzkiego

Hrabia Juliusz Strasoldo.

Hrabia Karol Pachta, Sekr. gub.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Sardyńskie.

Naynowsze wiadomości z Medyolanu datowane pod d. 28. Marca niezawierają nic szczególnie ważnego względem stanu rzeczy w Piemontcie. Osady zamków Turynu i Aleksandryi utrzymują ciągle obadwa te miasta w swiecej moey. Załoga Turynu pogrążyła miastu ognistemi kulami, gdyby się ważono ogłosić odezwę Xięcia Genevois, Xięcia Cagnan i wiernych Jenerałów. Gubernator oraz Prezydent Junty Aleksandryjskiej Ansaldi, wydał odezwę jedną po drugiej, wzywając Ludy Włoskie do połączenia się przeciwko zdobywczym planom Austrii. Kray położony na równinach doznaje pokoju od czasu odezwę Królewskiego naczelnego Jenerała Hrabiego Latour wydanej w Novara, zniesiono w obwodzie Novareskim wszystkie znaki powstania. — W Lombardyi zbierają się codziennie woyska. C. K. woysko rozłożone w tym sposobie, że czoło jego obrócone jest przeciwko Ticino. Xiążę Genevois bawi ciągle w Modenie.

Z Turynu d. 17. Marca. — Wczoraj wyszedł tu pierwszy numer dziennika pod tytułem »Straż Pod Alpińska.« Dziennik ten zawiera, że Konstytucya Hiszpańska ogłoszoną została wszędzie z zapalem, lecz niewyraża ani miejsca ani faktów. Odezwy do woyska Piemontskiego wydane przez Jeneratów Santorre, Sta. Rosa i Gugl. di Lisio datowane są w Carmagnola*) pod d. 10. Marca. Odezwy te, wyrażają, iż innego nie mają zamiaru iak, aby Król Jmć Wiktor Emanuel był w stanie dogodzić swoim uczuciom prawdziwie Włoskiego serca i nadania zaszczytney wolności Ludowi, aby nieś mogli życzenia swoje przed Tron iak dzieci do oycy swoiego.

We wszystkich miastach, miasteczkach i wsiach utworzono gwardyję narodową dla utrzymania publiczney spokojności. Dziennik praw mający zawierać wszystkie akta od czasu Rejencyi, zaleca wydanie przyjętej tymczasowo Konstytucyi Hiszpańskiej w języku Włoskim, gdzie w drugim artykule wyraża, iż żadne od-

miany niepowinny zachodzić w zarządzie i w zdawaniu sprawy Władz. Xiążę Genevois niechce przyjąć ofiarowanej sobie korony Sardyńskiej ani chce ułnać zrzeczenia się Króla swoiego brata.

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu d. 23. Marca. — Gazety Angielskie wszystkich stronnictw, trudnią się ciągle wiele iuż rozbieranemi sprawami Katolików.

Gazety Oppozycyjne, uskarżają się mocno, że podczas teraźniejszey wojny Włoskiej, zabroniono iest młodzieży Angielskiej zbierać wawrzynów, w służbie obcey, szczególnie Neapolitańskiej i zbożanym doświadczeniami wojennymi powracać do kraju.

W mowie, w której P. Canning odpowiadał na różne pytania w sprawie Neapolitańskiej, rzekł między innymi: Moim zdaniem w teraźniejszey walce potrzeba utrzymać pokoy i zachowywać naysciśleyszą neutralność. Nienawidzę zbrojney neutralności, albowiem by nas chałbiła, gdybyśmy iey w razie potrzeby niemogli posunąć do wojny, może Izba w teraźniejszym czasie zezwalać na wojnę, której nikt nie może przewidzieć końca? Jeżeli się z czego wynosić mogę, to z podpisania traktatu z Hiszpanią, gdy pozbawiona swego prawego Rządu ięczała w szponach zdobywcy.

Zakaz mienia udziału do wojny wybuchłej we Włoszech rościaga się wstecznie; również i Jenerał Chruh jeżeli niechce być wynaczynym z listy Jeneratów Angielskich, złożyć musi stopień nadany mu przez Króla Neapolitańskiego.

Kuryier zawiera dwie stronnice imion osób znacznych, które były na ostatnich pokojach u Dworu; Xiążę Leopold i Xiążę Sussex nieznaydowali się.

Podatki wybrane od domów zamieszkałych w całej Anglii wynoszą 1,259,329 funt. szt. 11 szyll. 9 denar. podatki od okien 2,569,990 funt. szt. 9 szyll. 4 den.; ogółem 3,829,320 funt. szt. 1 szyll. i 1 den.

Gazety Paryżkie z d. 27. z. m. podają wiadomość o rezultacie ostatecznych rozpraw zapadłym w Izbie Niższej na d. 23. z. m. względem bilu P. Plunkett na korzyść uwolnienia Katolików. Bil ten przeszedł ostatecznie przy trzeciem odczytaniu 250 głosami przeciwko 216 zatem większością 14 głosów. Aby otrzymać moc prawną, potrzeba, by został przyjęty przez Izbę Wyższą i otrzymał sankcyję Królewską.

W Izbie Wyższej, Lord Ellenborough na pytnie Margrabiego Lansdowna czynione względem obecności eskadry Angielskiej w

*) Miasto źle obwarowane w Piemontskiej Prowincyi Turyn, ma 12,000 mieszkańców.

zatoże Neapolitański odpowiedział, iż Sir Thomas Moore dowódca siły zbrojnej morskiej na tamecznem morzu odebrał wyraźne rozkazy zachowywania najsłabszej neutralności oprócz w dwóch przypadkach następujących: bezpośredniego niebezpieczeństwa dla Króla i rodziny Królewskiej lub zagrożenia osobom i majątkom poddanych Angielskich.

Xiąże York naczelny wódz siły lądowej Angielskiej przypomniał rozkazem dziennym wszystkim wojskowym, że prawa pod utratą stopnia i żołdu zabraniają im wniknięcia w służbę jakiegokolwiek Mocarstwa wiodącego wojnę.

Francya.

Dziennik Paryżki z d. 23. z. m. zawiera: »Podczas, gdy zapewniano w Paryżu, że miasto Lyon zupełnie powstało, rozsięwno w Lyonie nierównie rzadsze wieści względem Paryża. D. 18. z. m. rozeszła się po wielu dzielnicach miasta wieść, o nadejściu w nocy gońca z wiadomością, że w Stolicy powstała zupełna rewolucya, że zatknięto trzechkolorową kokardę, że Król złożył Rząd i t. d. i t. d. Tym podobne wiadomości, opowiedane z pewnością, musiały naturalnie poruszyć umysły. Na placu *Place de Terraux* zebrali się wnet kupy ciekawych, chcących dowiedzieć się o szczegółach i mieć objaśnienie względem tych wieści. Zdało się, iż w tym samym czasie tak przybycie gońca, iak rzadkie te wypadki, o których tenże goniec miał przywieść wiadomość, opowiadane były i zatwierdzone najmocniej przez lekarza, nazwiskiem Vinay, w iedney najbardziej uczęszczanej kawiarni miasta; stoli przez troskliwość Władz okazała się wnet bezzasadność tych wieści, a kupy owe same się rozeszły, zostawiając burzycielowi wstyd i bez wątpienia żal, że żożył daremnie starania i rozsiewał kłamstwa dla kilkogodzinnego poruszenia, które z resztą na nic więcej nie posłużyło, iak tylko na stawienie nowego dowodu dobrego ducha miasta Lyonu. — Zwrócić należy uwagę na to, że wieści te w Lyonie rozgłoszono tego samego dnia, w którym otrzymano urzędowe doniesienie o wybuchu w Piemontie rewolucyi. Był to dzień Niedzieli. Podwoyną tę okoliczność sądzili zapewne burzyciele być dla pomysłu do wykonania swoich zamiarów.

Sprawcy tych karygodnych zabiegów, zaślepieni bywią swoimi namiętnościami; nie wiedzą oni, iż oprócz obwodu, w którym żyją, wszystko skłania się do spokojności, pokoiu i zaufania. Mogą oni w rzeczy samej uwieść wartogłówów zrzucić obawy nawet przemiliace zburzenie u-

mysłów; mogą dopisać chwilowego spadnienia publicznych papierów; lecz niech się nie spodziewają innych pomysłów. Skoro zmuszeni są dozwolić, że ich tajemne zamiary i karygodne nadzieje są przeyrzanemi, wiedzy cały Lud odwraca się od nich. — Z resztą cały ten przypadek nie pociągnął za sobą najmniejszych skutków, i posłużył iak inż namieniono do wykazania się w niewątpliwem świetle dobremu duchowi miasta, którego handel zostaje ciągle w kwitnym stanie.

Podług późniejszych wiadomości umieszczonych w gazetach Paryżkich z d. 24go Marca, nieprzyjaciele porządku publicznego i spokojności doświadczali także w Grenoblu iak w Lyonie podobnych zabiegów, które atoli gorliwością i wytrwałością Władz i wiernością wojska podobnym sposobem zniszczone zostały. Dziennik rozpraw z d. 24. z. m. zawiera w tej mierze co następuje: »D. 20. z. m. rano biegali po ulicach Grenoblu burzyciele spokojności iak w Lyonie, i rozsiewali, że przybył z Paryżu goniec przyniósł wiadomość, o złożeniu Korony przez Króla, zatknięciu trzechkolorowej kokardy i ogłoszeniu Konstytucyi z roku 1791. i t. d. i t. d. Wiadomości tak osobliwe, przedawane za pewne, musiały zrzucić największe wrażenie. Mieszkańcy zebrali się natychmiast w wielkiej liczbie na ulicach i placach dla pomowienia o tém zdarzeniu, wybadania onego źródła i udzielenia sobie wzajemnej obawy. Sprawcy karygodnej tych wieści fałszywych i ich wspólnicy rozumieli chwilę tę być dla ich planu korzystną; spodziewali oni się, że podczas, zadziwienia i strachu, które na wiadomość o owych wypadkach powszechnie się rozeszły, będą mogli pociągnąć część mieszkańców do rewolucyi. Zatknięto trzechkolorowe chorągiew; ludzie młodzi i niektórzy z najsміelszych burzycieli zebrali się około chorągwi, i tak daleko posunęli swoją odwagę, że chorągiew tę przybuntowniczych okrzykach nosili po mieście. — Jenerał Porucznik Pamphile - Lacroix, dowódca Dywizyi, uwiadomiony o tych buntowniczych poruszeniach, kazał staować załodze pod bronią, i sam udał się na miejsce, gdzie się potworzyły kupy. — Za zbliżeniem się wojska rozproszyli się burzyciele. Jeden z nich odznaczający się swoim uporem i mający na kapeluszu trzechkolorową kokardę został ranny pałaszem. Przy odejściu gońca na dniu 20. wieczorem przywrócona była zupełnie spokojność. — Wojsko pełniło swoją powinność należycie; nie można dosyć pochwalić dobrego onegoż postępowania. Wstrzymujemy się na

chwile od wszelkich postrzeżeń; atoli każdy uczciwy i dobrzemysłący człowiek we Francyi oburzy się na te zbrodnicze usiłowania, które szczęściem kończą się z zawstydzieniem ich sprawców.»

Wiadomość telegraficzna wyszła z Lyonu w południe d. 23. z. m. i przybyła tegoż samego dnia do Paryża, donosi, że tak w Lyonie jak i w Grenoblu zupełna panowała spokojność.

Naynowsze gazety Paryżkie z d. 27go Marca zawierają zaspokajające wiadomości ze wszystkich części Francyi. Od czasu burzliwych wypadków w Lyonie i Grenoblu nie zaburzono nigdzie spokojności, i w tych nawet miastach przywróconą została. Z Grenoblu, gdzie przedsięwzięto ścisłe śledztwo przeciwko sprawcom rozruchu z dnia 20. uszło blisko 50 osób, obawiających się zapewne, żeby przez to śledztwo nie były wystawione nieprzyjemnościom. Mówią, że Marszałek Victor odebrał dowództwo nad 3cią, 6tą, 7mą i 19tą wojskową dywizyją (w Metz, Besançon, Grenoblu i Lyonie.)

Wiadomość o zupełnem poddaniu się Neapolitanów przyszła do Paryża na d. 27go Marca, i w skutek teyże podniosły się papiery funduszowe ustalone 5procentowe do 80 franków, które w dniu poprzedzającym stały po 77 frank. 85 centym.

Były Minister Skarbu Hrabia Corvetto był bardzo chory w Nervi niedaleko Genui i wątpiono o jego zdrowiu.

Były szef szwadronu przy sztabie jeneralnym Aimé Duvergier wskazany został wyrokiem Sądu Karzącego Paryżkiego jako sprawca i uczestnik rozruchów w pierwszych dniach miesiąca Czerwca r. z. na pięcioletnie więzienie i karę pieniężną 60 franków. Zrzekł on się wszelkiej obrony i zakazał nawet bronić siebie swemu adwokatowi, ponieważ zdał się zupełnie na bezstronność przysięgłych.

Ministeryjalny Dziennik Paryżki pod napisem: „Z Paryża d. 26. Marca“ donosi: Xiążę Decazes wyiedzie tego wieczora lub jutro rano do dóbr swoich leżących w Pikardyi. Zdaie się, iż zabawiwszy nieco powróci do Paryża, gdzie pozostaje Xiężna, której zdrowie jeszcze jest nadwątłone, i która zapewne nie powróci ze swoim małżonkiem do Londynu.

Szwajcarya.

Gazeta Arauska zawiera, że znany Professor Haller, autor dzieła: „o wznowieniu uniętności politycznych“, i Członek tajny Rady Kantonu Berny przeszedł do religii Ratto-lickiej.

Niemcy.

Dostrzegacz Austriacki z dnia 3go Kwietnia zawiera: „Nie potwierdziła się wiadomość o śmierci W. Xięcia Heskiego, tymczasem stan zdrowia Jego Królewicowsko-Xiążący Mości jest niebezpieczny.“

Wojsko W. Xięcia Heskiego urządzone zostanie na wzor Pruskiego. Zdaie się, iż jest plan, aby Officerowie Hescy pobierali tenże sam żołd co i Pruscy; dotąd był on mniejszy. Żołnierze nie noszą już więzanych włosów, a wyżsi i niżsi Officerowie lasek.

Mianowano Kommissyję, upoważnioną do ułożenia planu nowego urzędzenia Skarbu. Zamianem jest upoiedynczyć zarząd i połączyć w jedną ogólną różną dotąd i oddzielnie istniejące kassy. Ogólnie z zmianą Panującego ocknął się duch poprawy we wszystkich gałęziach zarządu Państwa. Powszechnie mówią z miłością o nowym Panującym i jego dobroczynnych zamiarach.

D. 26. i 27. Marca uchwaliła Izba Deputowanych Württembergskich znaczną większością głosów prosić Króla o zniesienie Rządów Obwodowych i Izb obwodowych Skarbu, a w miejscu tych o zaprowadzenie Władz centralnych.

Szwecyia i Norwegia.

Prośba byłego Króla podana do Seymu o udzielenie mu prawa obywatelstwa w Norwegii ma być uważaną iakoby nie była podaną.

Chiny.

Z Kantonu (w Chinach) d. 18. Października z. r. odebraliśmy tu wiadomość o śmierci Cesarza Chińskiego. Zdarzenie to dało powód do zatargów pomiędzy dwoma jego synami; obadwa roszczą sobie prawo do Tronu. Różne Prowincye Państwa Chińskiego mają być w skutek tych zatargów w powstaniu. Straszna zaraza (cholera morbus) panowała między Chińczykami; zarazę tę sprzątając tysiące ludzi, przywiozł okręt z Bengalii; ślady iey pokazywały się tu także między marytkami okrętów Angielskich.